

řeč pouze tehdy, kdyby byl stěžovatel jiným soudním rozsudkem uznán vinným činem, tvořícím předmět napadaného rozsudku, jakožto trestným činem ve smyslu obecného zákona trestního nebo některého z trestních zákonů vedlejších. Potrestání stěžovatelovo pro pouhý přestupek správní nemohlo nalézacímu soudu brániti v tom, by neshledal v dotyčném jeho činu skutkovou podstatu trestného činu, stíhaného soudem, a zmateční stížnost není v právu, namítá-li, že čin ten neprávem podřaděn byl skutkové podstatě, která se naň nevztahuje.

Čís. 1626.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Přezkoumávajíc k opravnému prostředku napadený rozsudek, nemůže opravná stolice přihlížeti k ustanovením nového mírnějšího zákona (článek I. čís. 3 zák. ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.), byl-li rozsudek vynesen před účinností tohoto zákona.

Mírnějších předpisů nového zákona dlužno však použiti (článek IX. uvoz. zák. k trestnímu zákonu) na všechny případy, třebas již v první stolici rozhodnuté, ale právní moci nenabyvší, kde dochází k novému rozhodnutí ve věci samé.

(Rozh. ze dne 9. května 1924, Kr II 588/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 10. října 1923, pokud jím stěžovatelka uznána byla vinnou přečinem předražování podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem předražování podle §u 7 odstavec první téhož zákona a zamítl její odvolání z výroku o trestu. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Obžalovaná byla odsouzena napadeným rozsudkem dle §u 11 čís. 4 zák. o trestání válečné lichvy ku trestu tuhého vězení na šest měsíců a k peněžitě pokutě 10.000 Kč, v případě nedobytnosti k tuhému vězení na dalších 5 dnů, tedy dle nejnižší zákonné sazby. Odvolání její jest proto neodůvodněno, neboť podle §u 16 tohoto zákona jest použití mimořádného práva zmírňovacího a zaměňovacího vyloučeno, takže ani přihlídnutí k uplatňovaným polehčujícím okolnostem nebylo by mohlo přivoditi snížení trestu pod míru, soudem nalézacím vyslovenou. Posuzuje odůvodněnost odvolání obžalované s hlediska právě naznačeného uvažoval Nejvyšší jako zrušovací soud o otázce, zda nenastala snad v té příčině změna zákonem ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., kterým se mění některá ustanovení zákonná o trestání válečné lichvy. Kdežto totiž podle §u 16 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy bylo užití mimořádného práva zmírňo-

vacího a přeměňovacího vyloučeno při odsouzení pro trestné činy, uvedené v §§ech 2—5, 7—12 tohoto zákona, omezuje ustanovení článku I. čís. 3 svrchu zmíněné novely, nabyvší účinnosti dnem 29. dubna 1924, vyloučení užití mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího na odsouzení pro zločin podle zákona o trestání válečné lichvy, spáchaný osobou starší osmnácti let, leč by čin byl zločinem jediné proto, že viník byl již potrestán pro přečin předražování. Nejvyšší jako zrušovací soud neshledal, že by nastalá změna v zákoně mohla býti obžalované na prospěch, a to z těchto úvah: Článek IX. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu vyslovuje zásady, platící, jak všeobecně uznáváno, také pro pozdější zákony trestní, neznamenající než další výstavbu a doplnění obecného trestního zákoníka — dle nichž před platností nového zákona spáchané trestné činy a vyšetřování již zahájená mají býti posuzovány podle nového zákona, pokud není přísnější, než právo dřívější. V důsledcích této zásady dlužno ovšem používatí shodných, zejména však mírnějších předpisů trestního zákona novějšího na všechny případy, třebaž již ve stoličce prvé rozhodnuté, ale právní moci nenabyvší, kde na př. následkem opravného prostředku spojeného s účinky kassatorními, nebo k žádosti o povolení obnovy trestního řízení dochází k novému rozhodování ve věci samé, buď že stolice opravná, shledávši v rozsudku porušení hmotného zákona, sama podle skutkových zjištění rozsudkových rozhoduje o vině, buď že vrátí věc do prvé stolice k novému jednání a rozhodnutí, nebo konečně v judicium rescissorium po povolené obnově, jak v případech Šu 427 tr. ř. a pod. V případech však, ve kterých stolice opravná, přezkoumávajíc rozsudek, neshledává, že práva, plativšího v době vydání rozsudku, bylo použito nesprávně a nedochází tedy za platnosti zatím vydaného nového zákona, alespoň ne přísnějšího, k novému rozhodování, nemohou ustanovení zákona nového dojíti povšimnutí; kážeť právě zásada zpětné působnosti mírnějšího nového zákona dle něho r o z h o d o v a t í, kdežto pouhé p o s u z o v á n í s p r á v n o s t í rozhodnutí vyneseno za platnosti zákona starého — a jen k tomu nese se opravný prostředek v otázce viny — přirozeně nemůže se díti s hlediska zákona jiného. Nejinak má se věc v otázce trestu. I tu platí především právě vytčená zásada, pokud jde o to, zda soud stolice nižší zmýlil se v použití trestní normy, zejména trestní sazby, kde tedy rozhodnutí stolice nižší může býti zmatečno (§Šy 468 čís. 3, 281 čís. 11, 344 čís. 12 tr. ř.). Vyměření trestu v mezích správně použité normy případně sazby podléhá opravnému prostředku odvolání. Byť pak bylo míti na zřeteli, že k odvolání přezkoumávají se otázky, spadající nikoliv pod striktní předpisy zákonné, nýbrž pod arbitrium soudcovo, takže výrok opravné stolice o odvolání obsahuje v sobě zároveň prvky rozhodování (při výši trestu na př. o tom, byli-li trest vyměřeni úměrně dané míře zavinění), přece i tu smí se stolice opravná pohybovatí pouze v rámci zákona, prvého soudce zavazovacího. To je výslovně stanoveno v Šu 295 tr. ř., dle něhož má se stolice opravná, rozhodujíc o odvolání, omeziti na body, odvoláním dotčené a při tom vycházeti z výroku soudu o vině obžalovaného a o t r e s t n í m z á k o n u, j e h o ž s l u š í p o u ž í t í. Jestliže tedy zásadní právo nižšího soudu, použití za podmínek zákonných (§Šy 54,

55, 266, 260 písm. b) tr. zák.) mimořádného práva zmírňovacího, bylo — jako v případě přítomném — vzhledem k době spáchání trestného činu a vynesení rozsudku vyřaděno z použitelnosti výjimečným předpisem Šu 16 zák. o trestání válečné lichvy, může také opravný soudce pouze v rámci, daném oním omezením, rozhodovati, byl-li trest vyměřen v náležitém poměru ku zavinění, aniž je mu volno z rámce toho vybočovati proto, že zatím suspense mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího byla zmírněna, případně ohledně přečinů a přestupků proti zákonu o trestání válečné lichvy vůbec odpadla. Neboť v této příčině opravná stolice nerozhoduje, nýbrž zase jen přezkoumává a respektovati musí shodnost rozsudku s právním stavem, který byl pro něj závazným.

Čís. 1627.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Hanobení republiky (§ 14 čís. 5 zákona) v podání na soud.

Otázku způsobilosti projevu, snížení vážnosti republiky, dlužno posuzovati všeobecně, nikoliv jen s hlediska osob, jimž se in concreto obsah jeho dostal nebo mohl dostat k vědomosti.

(Rozh. ze dne 10. května 1924, Kr I 815/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. října 1923, jímž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. dlužno přiznati oprávnění s hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. První soud vyslovil náhled, že obžalovaný, podav proti platebnímu rozkazu ve sporné věci Cb 17/23 u okresního soudu v U. písemné námitky, v nichž užil slov: »vlastně si přeji říci konečně onu pravdu, ačkoliv již v té naší demokraticko-židovsko-patriotické republice a zrádné ve všem, co jest proti dělnictvu, nemůže a nesmí se říci, co jest hlášeno na schůzích,« tímto písemným projevem, obsaženým v rozšiřovaném spise, tedy veřejně ve smyslu Šu 39 zákona na ochranu republiky hanobil republiku způsobem surovým a štvavým, sprostil však obžalovaného z obžaloby pro přečin Šu 14 čís. 5 zmíněného zákona s odůvodněním, že obsahem podání obžalovaného nemohla býti snížena vážnost republiky, uváží-li se, že podání to se dostalo pouze do ruky úzkého kruhu úřednictva okresního soudu v U., o němž se nemůže, ba nesmí předpokládati, že by v jeho očích mohla